

**ЗАПОЧАТКУВАННЯ ЖІНОЧОЇ ПОЛІТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА І.П. ОСИПОВА
Камчатний В.Г.**

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Професор Іван Павлович Осипов відомий нам не лише, як видатний вчений кінця ХІХ – початку ХХ ст. у галузі хімії. Як прогресивна людина того часу, І.П. Осипов розумів важливість створення рівних можливостей чоловікам та жінкам для оволодіння знаннями. У даній роботі розглянуто один з численних напрямків його науково-педагогічної та громадської діяльності у сфері жіночої політехнічної освіти. Цей аспект не знайшов окремого дослідження в сучасній науковій літературі.

У вирішенні цієї проблеми він пройшов шлях від участі у просвітницькій діяльності серед жінок та викладання хімії в жіночих навчальних закладах до усвідомлення залучення жіноцтва до політехнічної освіти. Питання підготовки висококваліфікованих інженерно-технічних фахівців-жінок набуло особливої актуальності в умовах першої світової війни, коли чоловіча частина населення була мобілізована на фронт.

Директор Харківського технологічного інституту І.П. Осипов, враховував відсутність міністерського дозволу на організацію безпосереднього прийому жінок на навчання до очолюваного ним закладу. Виходячи з цього, він підтримав ідею та разом з однодумцями доклав чимало зусиль щодо створення за підтримки Південно-Російським товариством технологів Вищих Жіночих Політехнічних Курсів, навчальний цикл яких здійснювався б на базі ХТІ.

Результатом цього стало відкриття у 1916 році Харківського Жіночого Політехнічного Інституту. Його першим директором став професор І.П. Осипов. Основу кадрового складу новоствореного закладу представляли викладачі ХТІ. Інститут складався з механічного та інженерно-будівельного відділення. У перспективі передбачалось створення ще й хімічного, електромеханічного, агрономічного та архітектурного відділень. Звістка про новий навчальний заклад викликала широку зацікавленість. При встановленій чисельності набору в 500 осіб, станом на 1 січня 1917 року заяви на навчання подали вже 465 жінок.

Події 1917–1920 рр. призвели до згорання функціонування інституту, тим не менше його слухачкам була надана можливість продовжити навчання в ХТІ. У музеї НТУ «ХПІ» зберігається свідоцтво про закінчення навчання однієї з перших студенток, де зазначено, що воно здійснювалось в Харківському Жіночому Політехнічному інституті та Харківському технологічному інституті.

На жаль, перший директор, професор І.П. Осипов не дожив до першого жіночого випуску, що відбувся в 1924 році. Але його досвід залучення жіноцтва до політехнічної освіти з використанням бази Харківського технологічного інституту мав значний вплив на формування майбутньої системи вітчизняної вищої школи.